

Foto: FREE PRESS/Claus Thonsted

Skattegab: Ved Rockwool Fondens Forskningsenhed giver forsker Claus Larsen den mere teoretiske forklaring på, hvad skattegabets er for en størrelse - og de styrker og svagheder, metoden indeholder.

Forsker hos Rockwool Fondens Forskningsenhed, Claus Larsen, har længe interesseret sig for skattegabets. Han mener, det er en hensigtsmæssig metode til at se, om danskerne betaler den skat, de skal.

"Der er styrker og svagheder, og man må tage nogle forbehold. Men så længe skattegabets præsenteres i tids-serier, er det en udmærket metode", siger han.

Når han siger tids-serier, er det fordi, han lige har fremvist en graf, der viser skattegabets helt tilbage fra krigens tid. Dengang var skattegabets 15-20 procent. Fra 1980 og frem har skattegabets været fra 5 procent og nedefter. Og når man ser på billedet fra 1995, er tallet faldet frem til 2000 for derefter at stige igen.

"Man kan ikke sige præcist, at skattegabets er 3,1 procent, men hvis man ser på tallene over en periode, kan man bruge det som indikator på en udvikling. Det man skal være opmærksom på er, at tallene kan ændre sig, fordi tallene fra nationalregnskabet ændrer sig, jo flere informationer de får ind", siger han.

Efter en revision af nationalregnskabet i 2005, blev forskelsværdien for eksempel justeret op i forhold til tidligere beregninger. De nye beregninger er ført tilbage til 1995.

Masser af oplysninger i samfundet

Skattegabets defineres ved at krydse oplysninger, der er i nationalregnskabet med skattestatistikken i Danmarks Statistik.

SKAT kan kun indberette, hvad man ved, men der er masser af andre oplysninger i samfundet, som kan give fingerpeg om produktionen og værditilvæksten i samfundet.

"I nationalregnskabet er det hele i princippet med. Det er en standard fra FN med EU-tillæmpninger, som siger hvordan Danmark skal opgøre nationalregnskabet, bl.a. for at kunne finde størrelsen af bidrag til EU", fortæller Claus Larsen,

"Der findes et hav af kilder. F.eks. er der omkring landbrug en pris gange mængdeberegning, hvor man kan se, hvad bedrifter af den type og størrelse producerer og dermed tjener. Eller man kan trække informationer ud om huslejer, lave mængdeberegning og finde en gennemsnitshusleje, der bruges til at beregne lejeværdi af egen bolig. Ved at lave en række korrektioner kan man se, om de personlige indkomster, der er opgjort fra denne side, svarer

---

Af journalist
Irene Scharbau, DJ
irene@scharbau.com

---

til skattestatistikken. Og det gør de typisk ikke, hermed finder man skattegab", fortæller forskeren.

Claus Larsen understreger dog usikkerheden i metoden.

"Skattegab vil svinge, det kan ikke undgås. Derfor beregnes glidende femårs gennemsnit frem for at se på enkeltår", siger han.

Bedre skattebetalere?

Men skyldes det generelle fald, at borgerne er blevet bedre skattebetalere?

"Den tidligere forskningschef i Rockwool Fondens Forskningsenhed Gunnar Viby Mogensen har undersøgt det og fundet, at borgerne ikke har fået en bedre skattemoral i perioden fra 1960'erne til 1990'erne. Den er konstant. Unddragelsen er faldet i takt med, at skatterne er steget. Måske føler folk, at de rent faktisk får noget for den skat, de betaler. Men i de senere år er skattevæsenets kontrol også blevet langt mere systematisk, og mere indberettes automatisk, så man har fået bedre redskaber til kontrol, det gør det sværere at snyde. Man kan godt forestille sig, at sort arbejde, hvor man laver aftaler indbydes, i dag udgør en større del af skattesnydet end tidligere", siger forskeren.

Han ser flere muligheder for, at skattegab kan vokse - eller falde - uden det reelt har noget med SKATs indsats at gøre.

"Allerede når man sammenligner skattestatistikken med nationalregnskabet, bliver man som nævnt nødt til at korrigerer tallene for at gøre dem sammenlignelige. Hvordan opgør man for eksempel afskrivninger, der ikke er med i skattestatistikken og derfor skal trækkes fra i nationalregnskabets indkomstbeløb? Det er en stor post, så det er vigtigt, at den rette metode er valgt. Hvis man ikke får ændret eventuelle fejl, vil de kunne virke forskelligt fra år til år, men brugen af femårs glidende gennemsnit gør usikkerheden mindre. Lovændringer kan også slå igennem, hvis man ikke er opmærksom på dem", mener Claus Larsen.

Godt med et overordnet mål

Han tilføjer, at SKATs kontrolaktioner har den ulempe ud fra et statistisk eller målemæssigt synspunkt, at man går for målrettet efter nogle bestemte områder og "overser" nogle andre, så det ikke bliver repræsentativt.

"Set fra mit synspunkt er det interessant at have mål på, hvordan unddragelsen udvikler sig, men man skal naturligvis også hente et provenue. Derfor er det godt at have et overordnet syn på, om unddragelsen falder eller stiger

- man får større mulighed for at se, om der er noget, man har overset".

Rockwool Fondens Forskningsenhed har i årevis beskæftiget sig med at kortlægge det sorte arbejde i samfundet. I skattegab indgår naturligvis også det sorte arbejde. I højkonjunkturs-perioden fra 2001-2004/5 er det sorte arbejde ifølge forskningsenheden faldet med ca. 25 procent. Så det lave skattegab hænger fint sammen med det tal - dog ikke tendensen til stigning i skattegab.

Claus Larsen og Rockwool Fonden glæder sig til at se flere tal fra SKAT.

"Vores undersøgelser, SKATs undersøgelser og det anslåede skattegab vil give et mere samlet billede af skatteunddragelsen, hvor de enkelte metoder kan støtte hinanden", siger han.

Fakta om skattegab

Skattegab "tax gap" som begreb blev opfundet af de amerikanske skattemyndigheder IRS, og defineret som forskellen mellem de skatter, som skulle betales, og dem som rent faktisk blev betalt. The tax gap blev en konstant del af det amerikanske skattesystem i forbindelse med indførelse af deres National Research Program i 2001.

Danmark har overtaget den del af metoden, hvor man sammenligner de personlige indkomster, som optræder i nationalregnskabet med de indkomster, som findes i skattesystemet. Metoden udnytter, at man i nationalregnskabet foretager en lang række beregninger af produktionen og værditilvæksten i Danmark og ser på, om de indkomster, det fører til, matcher de personlige indkomster i skattestatistikken. Der er i øjeblikket 3,1 procent såkaldt underdeklaration af personlig indkomst.

Det danske skattegab defineres kun som underdeklaration af den personlige indkomst, mens den amerikanske model også har selskabsskatterne med. I dag mangler både told og selskabsskat i den danske model. SKAT arbejder dog frem mod en model, der tilnærmer sig den amerikanske. Se også www.irs.gov

Gab er en del af indsatsstrategien

SKAT kender i dag ikke det fulde billede af, hvor stor en andel af danskerne, der efterlever skattereglerne, og i hvilken grad de gør det. Det har hidtil heller ikke været muligt at underopdele skattegab regionalt. Det er derfor, at SKAT i løbet af 2007 har lavet de mere end 27.000 stikprøvekontroller, hvorefter konkret efterlevelse og skattegab kan måles. SKAT har opereret med en opdeling i virksomheder med over 250 ansatte, virksomheder med under 250 ansatte, tungere lønmodtagere med specielle indkomstforhold samt andre lønmodtagere og personer på overførelsesindkomst. Endvidere ses der på borgere, der driver uregistreret virksomhed, og borgere, der udfører sort arbejde. At skattegab ikke vokser efter SKAT med stikprøvekontrollerne mere sikkert kan fastslå skattegabstørrelsen, er en del af den fireårige resultatkontrakt mellem Skatteministeriet og SKAT.

Læs mere om SKATs syn på skattegab og effektmålingerne i næste nummer af Dansk Told & Skat.

is